

TORONTÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre . . . . . 48 K
Félévre . . . . . 24 K
Negyedévre . . . . . 12 K
Egy hónapra . . . . . 4 K
Egyes szám ára 16 fillér.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. MAYER JENŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
László utca 1. sz. Telefonárám: 2.
MEGJELENIK MINDENNAP, VASÁR
ÉS ÜNNEPAPOK KIVÉTELÉVEL.

Nagybecskerek, 1918.

XLVII. évfolyam, 113. szám.

Szombat, május 18.

Károly király és Zita királyné Szófiában.

Szófia, május 18. Károly király és Zita királyné fogadása előtt péntek délután két órakor megjelent a hadügyminiszter, hogy szemlét tartson a kirendelt díszszázad felett. Három óra előtt egymásután érkeztek meg az udvari méltóságok, diplomaták, miniszterek, majd a generalisszimusszal megérkezett Boris trónörökös és Cyrill herceg, mindketten huszártiszti egyenruhában.

Három órakor pontban érkezett meg az udvari vonat, amelynek egyik utolsó kocsijából kilépett Károly király és Zita királyné. A király a két herceget megcsókolta és a királyné is szívélyesen üdvözölte őket. Az uralkodópár lekötelező szívélyességgel előbb Zsekkoff generalisszimusszal, majd a hadügyminiszterrel és a német katonai meghatalmazottal beszélt néhány percre, azután Radoszlavov miniszterelnököt szólították meg, akinek felesége gyönyörű virágosokot nyújtott át a királynénak.

A királyi vendégek és a fogadásokra megjelentek ezután behajtottak a vá-

rosba. Két gyönyörű Daumont hintóban ültek a királyi vendégek, az első kocsiiban Károly király a trónörökösrel, a másodikban Zita királyné Cyrill herceggel. Autókon és udvari kocsikon jött a többi előkelőség.

Az utvonalon mentén mindenütt lelkes ünnepelés fogadta a királyi párt, a diadalkapunál a polgármester köszöntötte a magas vendégeket, amire Károly király németül válaszolt. Ezután fogadta a király az osztrák-magyar kolónia vezetőségének üdvözlését.

Ezrekre menő lelkes tömeg sorfala közt vonultak így a királyi palota elé, ahol Ferdinánd cárt várta vendégeit és üdvözölte a királyi párt.

Szófia, május 18. Péntek délután 6 órakor az osztrák-magyar követségen Károly király fogadta a szófiai magyar-osztrák kolónia tagjait és az osztrák, magyar tiszteket. A fogadás egy órahosszat tartott, amelynek végzetével a király a bolgár főváros lakosainak éljenzése közben hagyta el a követség épületét.

Angoiok és finnek harca.

Kopenhága, május 18. Krisztianiai lapok szerint a norvég-orosz határ közelében heves összeütközés volt angol csapatok és a finn fehér gárda között. Először az angolok támadtak, a fehér gárda visszavonult, mire az angolok üldözőbe vették őket. A gyalogság kiütötte a finneket Hogelacastiból, majd utánuk nyomultak, miközben orosz katonaság is csatlakozott hozzájuk és Borisglebbnél 800 finn katonát körülkerítettek.

A finn fehér gárda célja az volt, hogy a normann partok közelében elfoglalják Peneenga helységet.

E harcok következtében a norvég határőrséget jelentősen megerősítették.

Az önálló magyar hadsereg.

Budapest, május 18. Az önálló magyar hadsereg szervezeti munkái legközelebb elkészülnek. A magyar hadsereg magában foglalja majd a 32 honvédezdét, továbbá azon közös ezredeket, amelyek Magyarországból kapják kiegészítésüket, ami újabb 37 ezredet tesz ki.

Legnagyobb hiány lesz magyar törzstisztekben, ennek pótlásáról úgy fognak intézkedni, hogy a magyarul tudó osztrák tisztek felvehetik a magyar állampolgárságot és beléphetnek a magyar hadseregbe.

Az önálló magyar hadsereg hadügyminiszteriumának Budapesten új palotát építenek, amelynek tervei már el is készültek.

A 49—51 éves népfelkelők szabadságolása.

Budapest, május 18. A „Déli Hírlap” arról értesül, hogy a honvédelmi miniszter elrendelte, hogy a 49—51 éves népfelkelők közül azok, akiknek legalább 10 hold földjük van, továbbá a saját üzlettel bíró kereskedők és iparosok szabadságoltassanak.

Jön a szénadó.

Budapest, május 18. „Az Est” szerint a pénzügyminiszter elhatározta, hogy behozza a szénadót. Az erre vonatkozó törvényjavaslat-tervezet már elkészült, melynek alapján 20 százalékos lesz a szénadó. Ebből 50—60 millió koronát remélnék bevenni. Az adó fizetése alól senkit, még a Mávot sem vonják ki.

Károlyi Mihály legendás levelei.

Budapest, május 18. „Az Est” mai számában fenti címmel a következőket írja:

Wekerle Sándor miniszterelnök nemrég magához kérte Károlyi Mihály pártjának egyik tagját, aki előtt a következő mondaszerű híreszteléseket adta elő:

Windischgrätz Lajos herceg néhány nappal ezelőtt találkozott Károlyi grófnéval, aki beszéd közben olyat említett előtte, hogy a királynak levelei vannak Károlyi Mihály birtokában. E híreszteléshez hozzáfűzte Wekerle, hogy erről legelső audenciája alkalmával jelentést tesz a királynak. A királyt rendkívül meglepte a miniszterelnök előterjesztése, csodálkozását fejezte ki a hallottak felett és kijelentette, hogy semmiféle ilyen levelekről nincs tudomása, soha Károlyihoz semmiféle levelet nem írt.

A képviselő Wekerle közlését nyomban közölte Károlyi Mihály gróffal, akit rendkívül konsternáltak a hallottak és még aznap elküldte két megbízottját Windischgrätz Lajos herceghez, hogy kérjenek a hercegtől magyarázatot és ha az nem volna megfelelő, elégtételt. A megbízottak meg-

jelentek Windischgrätz hercegnél, aki előttük kijelentette, hogy Károlyi Mihályval nem is találkozott, talán 3 hónappal ezelőtt beszélt vele utoljára egy társaságban, de semmi ilyenről nem volt szó közöttük. A megbízottak erről írásbeli nyilatkozatot kértek és Windischgrätz herceg ezt meg is adta.

Károlyi Mihály gróf Windischgrätz herceg nyilatkozatával nyomban felkereste Wekerle Sándor miniszterelnököt, felolvasta előtte Windischgrätz Lajos levelét és hangsúlyozta, hogy tisztázást és elintézetést követel és ragaszkodik ahhoz, hogy a királynak tudomására hozzák, hogy az egész ügy misztifikáció.

Wekerle Sándor miniszterelnök köszönettel fogadta Károlyi Mihály gróf felvilágosításait és minthogy Károlyi ragaszkodott az azonnali elintézéshez, nyomban távirati jelentést fogalmaztak meg őfelségének, amelyben a miniszterelnök jelenté, hogy azt a pletykászerű híresztelést, mintha a királynak bizalmas levelei volnának Károlyi Mihály birtokában, a gróf megcáfolta és kijelentette, hogy sohasem volna képes őfelsége bizalmával visszaélni.

Királyunk bolgár ezredtulajdonos.

Bécs, május 18. A bolgár cár királyunkat az ötödik számú bolgár gyalogezred tulajdonosává, királyunk a bolgár cárt pedig a felsőmagyarországi lakosokból alakított hatvanadik számú nehéz tábori tüzérezred tulajdonosává nevezte ki.

Az entente sajtóegyesületek lakomája Londonban.

London, május 18. A külföldi sajtóegyesületek lakomáján Curzon lord kijelentette, hogy ezen pillanatban az ágyuk dörgése minden hangot fűszárnyal. A békével foglalkozni — most céltalan. Egy igazságtalan béke most a büntett támogatását jelentené.

Az angolok megfontolnak minden komoly békeajánlatot.

London, május 18. Az alsóház tegnapi ülésén Lord Cecil kijelentette, hogy a békeoffenzíva olyan diplomáciai cselekedet, amelynek célja a háború támogatása. Soha olyan szót nem ejtettem ki — mondotta Lord Cecil — amelyből becstelen ember azt következtethetné, hogy a Németország részéről jövő békeajánlatot félre óhajtánám dobni. Minden ajánlat, csak megbízható forrásból jöjjön, megérdemli, hogy a kormány, mely a békét óhajtja, vele komolyan foglalkozzék.

Hivatalos jelentések

Vezérkarunk jelentése.

Budapest, május 17.

A miniszterelnökség sajtóosztályától ma a következő hivatalos jelentést kaptuk a harc-
téri eseményekről:

Az olasz harcvezetés helyenkint élénk tü-
zérési harc.

Albániában olaszok és franciák megtámad-
ták hegyi állásainkat az Osum és a Devoli
folyók között. Koricától nyugatra elért jelen-
téktelen területnyereségtől eltekintve az ellen-
séget mindenütt visszavertük.

A vezérkar főnöke.

Német hivatalos jelentés.

Berlin, május 17.

A nagy főhadiszállás jelenti:

NYUGATI HARCÉTER:

Ostendét ellenséges monitor lötte. A lakos-
ságból számosan áldozatul estek a tüzelésnek.

A harcvezetésen a tüzevékenység csak ke-
vés szakaszon fokozódott, a felderítő tevékeny-
ség tovább tartott.

Erősebb angol előretörések visszaverése al-
kalmával a Scarpetól északra és Beaumont-
Hamelnél, valamint Arrastól délre végrehaj-
tott sikeres vállalkozásaink közben foglyokat
ejtettünk.

A többi harcvezetésen semmi lényeges
esemény nem történt.

Tegnap tizenhét ellenséges repülőgépet
és egy kötött léggömböt lőttünk le Löwen-
hardt hadnagy tizenkettedik, Windisch had-
nagy huszonegyedik légi győzelmét aratta.

Ludendorff.

Magyar gyerekek Ausztriában.

A délmagyarországi gyerekek ausztriai nyaralásáról nyilatkozik a
„Torontál” budapesti munkatársának Vadnay Tibor kormánybiztos.

— Budapesti munkatársunktól. —

Budapest, május 18.

A „Torontál” megemlékezett már arról a
nagyarányú mozgalomról, amelyet a királyi
felség kezdeményezett és amelynek az lesz
az eredménye, hogy sok ezer vérszegény és
csenevész osztrák gyermek tölti a vakációját
az idén Magyarországon és viszont sok ezer
csenevész és vézna, vérszegény magyar gyer-
mek kap erőt és egészségre az Adria part-
ján. A király kezdeményezése folytán a rette-
netes világháború ötödik nyarán megismétlődik
nagy arányokban a cseregyerekek régi nyara-
lása, bizonyos, hogy a magyar alföldön, de
Magyarország minden olyan vidékén, ahova az
osztrák gyerekek eljönnek majd, jó bánásmód-
ban lesz részük. Bizonyos, ebben nincsen két-
ség, hogy nálunk nem lesz okuk panaszra az
osztrákoknak, szeretettel várjuk őket és meg-
mutatjuk, hogy a magyarból még a világháború
és a világháború sok baja, keserve sem ölte
ki a vendégszeretetet.

Mindezt tudjuk, de arról nem szolt még
híradás, hogy minő sors vár azokra a magyar
gyerekekre, akik az akció következtében Ausz-
triában töltik majd a nyarat. Ezt a kérdést
intéztem ma Vadnay Tibor dr.-hoz, Károly
király Gyermeknyaraltatásának kormánybizo-
sához.

A kormánybiztos ur e kérdésemre a követ-
kező részletes felvilágosítással szolgált a „To-
rontál” számára:

— Magyarországból huszezer gyermeket kül-
dünk el az Adria partjára. A gyermekek közül
tízezer Budapestről utazik el, a vidékről szin-
tén tízezer gyerek kerül Abbaziába, Lovrá-
nába, Voloseába és Portoroseba. Ugy terve-
zük, hogy két turnusban küldjük el nyaralni a
gyermeket. Mind a két turnus hat hétig
nyaral. Az egyik turnus június 15-én indul
utnak és július végéig marad oda, a második
turnus augusztus elején indul és szeptember
közepén jön haza. Az első turnus jobbra
budapesti gyermekekből kerül ki, a délmagyar-
országi gyerekek nyaralása a második turnus
idejére marad.

— Az elküldendő gyermekeket a gyermek-
menhelyek igazgatói választják ki. Nemesak
ipari munkások gyermekei mennek el Ausz-
triába nyaralni, hanem minden szegényebb
sorsu ember arra egészségügyi szempontból
rászoruló gyereke igényt tarthat az adriai üd-
léshez. A gyermekek mellett felügyelőnek lesz-
nek, minden harminc gyermek mellett egy-egy
felügyelő, minden husz felügyelő mellett
egy tanfériu vigyáz a gyerekekre, ezenkívül
pedig mind a négy fűrdőhelyen egy-egy helyi
főmegbízott intézi a magyar gyerekek nyaral-
tatásának ügyét. A gyermekeket szállodákban
és penziókban helyezük el.

A mai német hivatalos jelentés.

Berlin, május 18. A nagy főhadi-
szállás jelenti:

Nyugati harc- tér:

A harci frontokon a nap folyamán
gyenge volt a tüzevékenység, amely a sötétség beállta előtt jelenté-

Megkérdeztem a kormánybiztos urtól: Te-
kintettel a mai élelmészeti nehézségekre, ame-
lyek Ausztriába is megvannak, tisztelettel
kérdem, történt-e intézkedés olyan irányban,
hogy az Ausztriában nyaralásra küldendő ma-
gyar gyerekek szükségét semmiben ne szen-
vedjenek.

— Természetes — volt e kérdésemre a fe-
lelet, — hogy e kérdés elintézése egyik leg-
elsőbb feladatunkat képezte. Ausztriában a
részletkérdéseket egy bécsi társadalmi szerv
intézi, amelynek élén Hussarik belső titkos
tanácsos áll. Ez a bizottság gondoskodik arról,
hogy a gyermekek élelmészeti az ausztriai
fűrdőhelyeken a legtökéletesebb legyen. A
bécsi kiküldötték most jártak Budapesten, na-
pokig tárgyaltam velük és a legpróbb részle-
tekre is megállapodtunk. Megállapodtunk ab-
ban, hogy az osztrák bizottság milyen meny-
nyiségben szállít el a négy Adriaparti fűrdő-
helyre cukrot, húst, zsírt, lisztet és egyéb
élelmiszert. Kondenzált tejet is küldenek le,
ámbar teheneket is állítanak be. Zöldséget,
főzeléket és gyümölcsöt helyben szereznek be.
A legpróbb részletekig mindenben megáll-
apodtunk és nyugodtan mondhatom, hogy a
magyar gyerekek jól fogják érezni magukat.
Meg kell itt jegyeznem azt is, hogy az egyik
legkiválóbb magyar gyermekorvos Berend Mik-
lós dr. egyetemi professzor állapítja meg,
hogy mit kell kapniok az Ausztriában nyaraló
magyar gyermekeknek, hogyan kell beosztani
az étkezésüket és rendkívül megnyugtató,
hogy Berend professzor ur két hetet maga is
a gyermekekkel együtt tölt el az Adria partján.

— Mindezeket felül Tás József honvédszázados, aki a polgári életben budapesti
iskolaigazgató, az egész nyarat, mint a kormány-
biztos expositurája lenni tölti. Felügyel min-
denre és gondoskodik arról, hogy a magyar
gyerekek ausztriai nyaralása semmi kívánni
valót hátra ne hagyjon.

Arra a kérdésemre, hogy megállapították-e,
miserint Nagybecskerekéről hány gyermek
mehet el az osztrák tengerparti fűrdőkbe nyar-
alni, azt válaszolta a kormánybiztos ur, hogy
ezt előre megállapítani nem lehetett, mert e
tekintetben a gyermekmenhelyi igazgatók ja-
javaslata alapján történik majd meg az intéz-
kedés. E javaslattól függ, hogy Nagybecske-
rekről hány egészségügyileg arra rászorult gyer-
mekek küld le az akció az Adria partjára.
Végül szíves volt elmondani a kormánybiztos
ur azt is, hogy egészségügyi szempontból is
megtörténtek az összes szükséges intézkedé-
sek és minden kilátás megvan arra, hogy a
felségnek e nemes szívre valló humanus ak-
ciója a legnagyobb sikerrel végződik. *Paál Józ*

kenyen fokozódott. Az erős zavaró
tüzelés egész éjjel át tartott. Az
élénk felderítő tevékenység különösen
Lassigni környékén heves közel-
harcokra vezetett. Több alkalommal
foglyokat szállítottunk be.

A többi harcvezetésen nem történt lé-
nyeges esemény. Ludendorff.

Telefon 330.

Városi Mozi a volt esküdtszéki teremben.

Telefon 330.

Vasárnap, 19-én, 4 előadás: 3, 5, 7 és 9 órákor.

Hétfőn, 19-én 4 előadás: 3, 5, 7 és 9 órákor.

A nemes paraszt

Dráma 5 felvonásban a régi nemes lengyelvilágból.
A főszerepben a bájos Hella Moja.

Néma tanu

Detektívdráma 5 felvonásban. A főszerepben: Harry Piel.

G y ö n y ö r ű k i s é r ő m ű s o r.

B ü k k

tűzfát bármely állomásra vagon tételekben azonnal szállít a **Biharszilágyi fatermeltő r.-t.** Nagyvárad, Bémer-tér 1. — Telefon 902. Rendelések és érdeklődések ugyanott. 440

8000 kéve nád azonnal eladó.

K. u. k. Garnisonsmenage
Nagybecskerek, Temesvári-ut 36. sz.

Écetsav

Vegytisztá, étkezési célokra 5 és 10 kilós postacsomagokban is szállít 494

Tauber-cég Budapest
Aggteleki-utca 4.

Keresünk egy a könyvelésben is némi jártassággal bíró, megbízható raktárnokot.

Ajánlatok az eddigi működés és üzleti igények megjelölésével alábbi malomvállalathoz intézendők.

Nagybecskereki Dieselmotor Hengermalom R.-T.
Heller Dávid. 526

Részvénytársaság
mielőbbi belépésre

hadmentes tisztviselőt

keres. Esetleg kezdő is figyelembe vétetik. Ajánlatok „Dövé” jelige alatt a **kiadóhivatalban** adandók le. 514-31

Buziásfürdő

Magyarország legszénsavdusabb szénsavas, sós, vasas, radioaktív forrása MOOR-FÜRDŐK, HIDEGVIZGYÓGYMÓD.

389 Elsőrangú

szivgyógyfürdő (magyar Nauheim).

Női bajknál hólyag, vesebajok, köszvény, csusz, idegbántalmaknál.

Fürdőidény: május—október.

Kifogástalan ellátásról gondoskodva van

Hivatalos fürdőorvos:

MAHLER GYULA dr.

Buziáson fürdőorvosi gyakorlatot folytatnak: BIASINI J. dr., PORUTIU R. dr., SCHÖPF I. dr., SUGÁR R. dr., GLASS R. dr. urak.

Részletes prospektussal szolgál:

Muschong Buziás gyógyfürdőjének igazgatósága.

Páratlan a maga nemében

RUSZANDA

GYÓGYISZAP FÜRDŐ

bármely más nemzetközi fürdőt is felülmul

Vasut-, posta- és távirdaállomás

Délmagyarország, Melegce (Torontávmegye).

Nyitva május hó 15-től szeptember 15-ig.

4 modernül berendezett 74 szobából álló szállóval.

A fürdőn orvosi szaktekintélyek rendelkeznek.

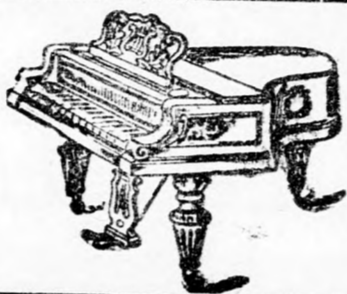
Javalva: Köszvény, idült ízületi rheuma, seropulosis minden alakjában, kenőgyógyászati ellenálló bőrbetegség, psoriasis és prurigoiban vérzésben szenvedő nők, idegbetegség, esontbántalmak. Carias Necrosisnál és idült lue bántalmaknál biztosan gyógyít.

Kitűnő jó magyar konyha, valódi hamisítatlan borok, olvasó- és zongoraterem, tekeasztal és tekepálya, nagy virágos és árnyékos park padokkal. Naponta cigányhangverseny tartatik.

Prospektust kívánatra díjtalanul küld a 462-10.3 Fürdőigazgatóság.

Mint elismert kiváló szakember ajánlja csakis elsőrendű gyártmányú bécsi és angol rendszerű harmoniumok, ugymint mindennemű hangszereit és azok alkatrészeit jutányos árak mellett.

zongoráit,

Uenhardt Antal

első délvidéki hangszerkészítő és zongorahangoló

Nagybecskerek.

Telefonszám 246.

903

Telefonszám 246.

Aranyat kap a pincéjéből

ha sampiontermesztéssel foglalkozik. Semmi befektetés nem szükséges, bármely pince, kamra, üres szoba alkalmas. 40-50 korona napi mellékkereset. Gombacsirát különként 5 koronáért, öt kilót 20 koronáért használati utasításai küld.

Retek Lajos Cegléd, Gubody-u. 5.

Téglagyári és Építőipari Részvénytársaság

Építési osztálya

Elvállal: házipületek teljes felépítését, épületek átalakítását, épületek kijávitását, tetőserepezési munkálatokat. A munkálatokról költségvetést készít, az elvállalt munkálatokat felelősséggel, saját embereivel, saját anyagával elvégzetteti. 416

Vezető:
Delfel Mátyás
építész.

Vízvezetékek létesítése, fürdőszobák építése, mélykutak furása költségvetés szerint.
Homok, mész, cement napi áron.

Munkálatok felvételét írásbeli, vagy telefon meghívásra eszközli.

Városi iroda: Nagyhíd mellett Linyacski-féle ház. Telefonszám 67.

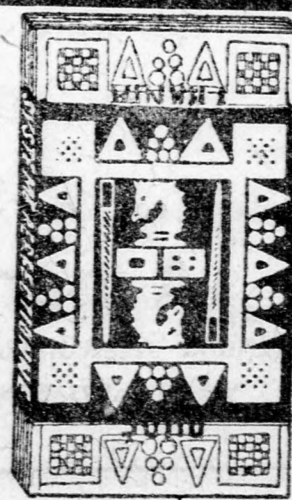

„CLUB” CIGARETTAPAPIR csak akkor valódi

ha az itt látható védjegyes képek rajta vannak

Minden csomag teljesen 100 lapot tartalmaz.

Utánzásoktól, melyek mind silányabb minőségűek óvakodjunk.

Gazdasági Részvénytársaság Géposztálya

ALAPTŐKE

2.000.000 KORONA

A gazdaközönség szíves figyelmébe ajánljuk dusan felszerelt raktárunkat, ahol az összes mezőgazdasági gépek és eszközök a legjutányosabb napi áron kaphatók. Különösen ajánlunk arató- és vetőgépeket, csöves tengeri darálókat, fűkaszázó gépeket, fogásokat stb., stb.

Gép- és hengerolaj

„TOVOTE“-gépzsir

OSZTÁLYFŐNÖK:

KRAUSZ GYULA

Gazdasági Részvénytársaság

Géposztálya Nagybecskerek

Hunyadi-(Fő-)utca, volt Eckstein-péküzlet.